

ідентифікації фізичних осіб (далі – ЕСІФО), де кожна особа матиме свій унікальний номер запису реєстру (далі – УНЗР), що в свою чергу дасть можливість вирішити описаний вище виклик.

Література

1. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лист. 2017 р. № 1023-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017>

2. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вер. 2017 р. № 649-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>

3. Про адміністративні послуги: Закон України від 07 лист. 2017 р. № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

УДК 34.343.14(043.2)

Бабіков О.П., к.ю.н.,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФІКСАЦІЇ ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ

Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж як НС(Р)Д, передбачене ст. 263 КПК України за своїм змістом передбачає отримання інформації про звукові сигнали, СМС, ММС повідомлення, що передаються засобами стільникового (провідного) зв'язку, а також дані про місцезнаходження абонента (у зоні дії якої вежі або вишок). У той же час розвиток різних месенджерів Viber, WhatsApp, Lin, Telegram, CoverMe та інших призвів до необхідності розширення діапазону контролю за телефонними розмовами, отримання та фіксації інформації, переданої із застосуванням цих програмних засобів.

Незважаючи на те, що зняття інформації з каналів зв'язку (стільникового, провідного) та інформації, що передається через мережу Інтернет (месенджери) регламентовані однією статтею КПК України, - це різні негласні слідчі (розшукові) дії. Зазвичай в ухвалах суду вони прописуються окремими рядками та їх виконання також відбувається за дорученнями, в яких вказується оперативно-технічному підрозділу (ОТУ) який саме захід необхідно проводити.

Проте, важливою відмінністю в організації проведення цих заходів є те, що для прослуховування телефону ідентифікатором виступає номер абонента або ІМЕІ, а при реєстрації месенджера номер телефону може видалятися і ідентифікатором у такому разі може бути комбінація літер, цифр або символів, вказана користувачем у месенджері. Відповідно, якщо

слідчий суддя дав дозвіл на фіксацію розмов по ідентифікатору – номеру телефону, який у період контролю фактично вже не використовувався абонентом, можна говорити, що записані файли отримані незаконно через те, що абонент (кінцеве обладнання) не був належним чином унікально ідентифікований. При цьому правоохоронні органи в таких випадках йдуть на хитрість, отримуючи дозволи слідчого судді та проводячи радіорозвідку, встановлюють ідентифікаційні дані мобільного терміналу, проте протокол НС(Р)Д – пошук радіоелектронного пристрою, який у цьому випадку виступає як допоміжний захід до матеріалів кримінального провадження не долучається. Відсутність такого протоколу (радіорозвідки), при встановленому факті використання даних, отриманих внаслідок її проведення, слід розглядати як неповноту наданих матеріалів, що виключає можливість перевірити отримані докази, та як наслідок є підставою для визнання їх недопустимими через невідповідність доказу критерію перевіряємості.

Типовим порушенням у діяльності слідчих підрозділів є направлення ухвали суду про проведення НС(Р)Д із зазначенням лише необхідності проведення НС(Р)Д у формі зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, без вказівки про необхідність проведення НС(Р)Д у формі зняття інформації, яка передається каналами Інтернет.

Оперативно-технічний підрозділ у таких випадках проводить обидва заходи та надсилає окремо оптичні диски із записаною інформацією про кожного з них. Детектив, отримавши записи розмов та повідомлень на оптичному носіїві інформації формує протокол або кілька протоколів з відображенням даних, що містяться на цих носіях. Проте у таких випадках проведення оперативно-технічним підрозділом НС(Р)Д, щодо якого фактично доручення не надавалося, підлягає оцінці як незаконне і проведене з перевищенням повноважень.

Важливими є й питання належного оформлення матеріальних носіїв інформації (оптичних дисків). Протокол повинен містити інформацію про отримані результати НС(Р)Д (зміст розмов), а носії інформації, на яких здійснено запис належним чином ідентифіковано (марковано), описано та опечатано. Це особливо важливо для цього заходу через те, що цифровий запис розмови не може бути досліджений на предмет монтажу. Оцінюючи зміст таких розмов, відображених у протоколах або на дисках, необхідно також брати до уваги, що ці диски в неопечатаному вигляді тривалий час перебували у детектива або прокурора, в умовах, які не виключали неправомірного втручання у вміст таких дисків, маніпуляцію з отриманими файлами (видалення певних фрагментів, монтаж) або їх заміну.

Наведені обставини мають суттєвий вплив на використання одержаної під час зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж інформації для доведення винуватості особи, можливість їх перевірити та

оцінити як належний та допустимий доказ.

Неоднозначність та суперечливість вимог щодо фіксації відомостей, одержаних під час проведення зазначених НС(Р)Д обумовлює необхідність виділення зняття інформації, що передається через мережу Інтернет (месенджери) як окрему форму НС(Р)Д, конкретизації вимог щодо фіксації одержаної інформації, її аналізу, обробки та зберігання, що унеможливить протиправне втручання в її зміст, відображення у процесуальних документах технічних та програмно-технічних комплексів використаних під час їх проведення.

УДК 343.8(043.2)

Берднік І.В., д.ю.н., доцент,
Беребенець К.А., здобувачка вищої освіти,
Національний університет «Чернігівська політехніка»,
м. Чернігів, Україна

ТИПОЛОГІЯ ВІКТИМНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК ЖЕРТВ СІМЕЙНО-ПОБУТОВИХ ЗЛОЧИНІВ

Під сімейно-побутовими (домашніми, сімейними) кримінальними правопорушеннями слід розуміти кримінально-карні діяння, що посягають на життя, здоров'я, статеву недоторканність, честь і гідність, а також майно громадян, які є результатом вирішення конфлікту винним, пов'язаним із потерпілим родинними, сусідськими чи дружніми відносинами. У частині, де йдеться про громадян, як об'єкту злочинного посягання, дозволимо собі не погодитись з Є.Г. Баалем, вважаючи, що наявність громадянства, аж ніяк не впливає на віктимну поведінку неповнолітньої жертви сімейно-побутових злочинів [1, с. 78]. Крім цього, вимагає уточнення категорія «побутового» характеру подібних злочинів. Пов'язано це з тим, що не завжди злочин вчиняється членами сім'ї чи родичами, можлива ситуація, коли суб'єктом такого злочину є друзі, знайомі батьків. Необхідно акцентувати увагу на тому, що такий злочин так чи інакше пов'язаний із сім'єю, середовищем його скоєння [2, с. 191].

Високий рівень віктимності неповнолітніх відзначається у дослідженнях кримінологів, соціологів, психологів – М.М. Гернет, А.А. Реана, Д.В. Рівмана, К.В. Вишневецького, В.С. Мінської, Л.В. Франка, Я.І. Гілінського, П.В. Романова та ін. Погодимось з К.В. Вишневецьким, який справедливо вважає, що «не лише поведінка, а й сама особистість у статичному стані може бути або стати віктимною через повідомлення їй певної соціальної ролі внаслідок її статусу» [3, с. 93]. Неповнолітній, з вікових особливостей, визначальних його фізичних, психічних та розумових можливостей, породжує особливого роду